

Preu:
UNA
pesseta.

LA ILUSTRACIÓ

LEVANTINA

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA

DE

CATALUNYA, VALENCIA, BALEARS Y ROSELLÓ

Any II

Barcelona, 16 de Juny de 1901

Núm. 16

SUMARI

GRAVATS: En Manel Folguera y Durán, president de la «Unió Catalanista».—En Leonci Soler y March, diputat regionalista de Manresa.—Jurat del concurs de flors celebrat al Palau de Belles Arts.—Lo Sagrat Cor de Jesús, quadro de A. Utrillo (fot. de Audouart).—La iglesia de Sant Pere de Tarrassa y'l castell de la antiga Egara.—A la arribada: Grups de assambleistes.—Un catalanista repartint medalles y llibres á la maynada.—A l' hora de comensar les sessions de la Assamblea.—Pels vols del teatre: grups de assambleistes.—Ultima sessió: sortida de la Assamblea.—La bandera de la Agrupació regionalista de Tarrassa.—Gran ápat catalanista verificat á Tarrassa lo dia 27 de maig.— Lo Pí de les Tres Branques. — Joan Monjo y Pons. — Colegi Nàutich-Mercantil de Vilassar de Mar. — L'Orfeó de Campdevanol.—Benedicció de la senyera del Orfeó. — Vista general de Ontenient. — Un costat de la vila.—Afores de Ontenient.—Blanca Monnier, la segrestada de Poitiers.—Sala d'armes del Circul Eqüestre de Barcelona: Una «poule» al ayre lliure.—Casa de la ciutat de Manresa ahon se aproven les célebres Basses catalanistes.—Rondalla . — Caricatures.

TEXT: Crónica de Catalunya , per Ferrán Agulló y Vidal. — La Assamblea de Tarrasa, per J. A. B.—Enamorat... (poesia), per Joan Trias Fàbregues. — Joan Monjo y Pons, per Pere Juliá y Sust. — Un nou orfeó.—Ontenient, per Joan Portals y Presas.—Nostres gravats. — Sport, per J. Elias Juncosa.—Revista de teatres , per L. F.—Rondalla.—Bibliografía. — Curiositats y passatemps. — Anuncis.

MODAS: Crónica parisena , per Juliette. — Nostres figurins. — Consells pràctichs.

CASA DE LA CIUTAT DE MANRESA

La esgrima à Barcelona.—La Sala del Círcul Eqüestre.—M. Pierre Cuxac. Amateurs remarquables.

Com a complement de lo que hem vingut diant respecte de la esgrima, anem a presentar avui la Sala de la nostra primera Societat esportiva de Barcelona, ahon s'hi aplegan una quantitat d'entusiastes esportistes de les principals famílies barcelonines. Lo local del Círcul Eqüestre de la Rambla de Santa Mònica, plé de totes les comoditats que puga demanar lo més refinat «clubman», pot dirse que té la primera Sala d'armes de la ciutat. Fundada aquesta fa uns vinticinc anys baix la direcció del veterà mestre En Manel Vassal, ha marcat sempre al cap de totes les demés, havent tingut temporades extraordinàriament brillants, ja que compta ab un bon splex d'intel·ligents amateurs del art de la esgrima. Havent aquests aumentat d'una manera considerable fins al punt que no eren suficients los cuidados del professor de la Sala, aquest cridà al seu costat al seu nebot lo jove y ja remarcable *prevôt* al 143er regiment de línia à França, M. Pierre Cuxac, qui vingué l'any 1887. Cinch anys després, cridat pel comte de Miraflores, marxà à Mérida de Yucatan (Mèxic), ahon fundà una important sala d'armes que degué abandonar cinch anys després per motius de salut, deixant-hi emperò inesborrables records.

De retorn à n'aquesta ciutat se posà altre cop al davant de la Sala, ahon porta actualment la exclusiva direcció, ja que'l mestre Vassal, obligat per la edat, degué fa algun temps abandonar la pesada leyna de la ensenyanza de les armes.

Lo nom de Pierre Cuxac es prou conegut per que'n s'abstinguém de ferne cap elogi. Travallador infatigable, mestre atent sempre pels seus deixebles, no abandona mai la pedana. Com a tirador, lo Professor de la Sala del Círcol Eqüestre es prou conegut, no solament en lo floret francés que coneix d'una manera remarcable, sinó molt especialment com a tirador de espasa, francesa de la que n'ha fet una especialitat. Correcte en sa posició, conegent à fons tots los secrets del art, no vacilém en dir que es un dels primers tiradors d'espasa que hi há en lo nostre país.

Com a esperit organitzador tots los aficionats recordan ben bé's interessants assalts al ayre liure (la millor manera de fer esgrima), fets à la pista del Círcol y diferentes vegades al camp, organitzant al efecte festes ahon ab breaks, automòbils, cavalls y altres medis de locomoció, hi ha acudit un nombre considerable de deixebles, à fer esgrima al mig del camp.

En la hermosa fotografia que insertem en aquest número hi veiem lo mestre Cuxac, lo tirador vestit de blanch, davant d'En Ernest Niquet, un dels més entusiastes e intel·ligents esgrimistes al mateix temps que hábil practicant del polo, automobilisme, etc., etc. Darrera d'aquest veiem al President del Polo Club, lo coronel senyor Milans del Bosch, qui té à la seva esquerra al seu fill don Marián y al senyor Rebeillé, dos bons tiradors. A l'altra banda veiem als senyors Reig, Salinas, tinent Estruch, Moxó, Munné, Ferrer y l'antich mestre senyor Vassal, lo més antich de Barcelona. No podém menys de esmentar ademés entre'ls seus més remarcables deixebles, als senyors Marqués d'Alfaraç, Vehil, Fradera, Joan Ferrer, E. Bosch, Joan Girona, E. Martignolle, capitá Pozo, A. Urrutia, E. Sagnier, F. Franco, R. Macaya, J. de Vigo, Marqués de Gelida, Marqués de Sentmanat, J. Troche y E. Arnús, que com los

anteriors posan cada dia la esgrima à l'altura que's mereix.

Aquests bons elements en una bona y espayosa Sala, ab magnífichs vestidors, dutxes y totes les comoditats desitjables pel més exigent, fan que la Sala del Círcul, sia citada com a patró entre totes les demés de la ciutat.

J. ELIAS JUNCOSA

EN PERE PATUFET

RONDALLA

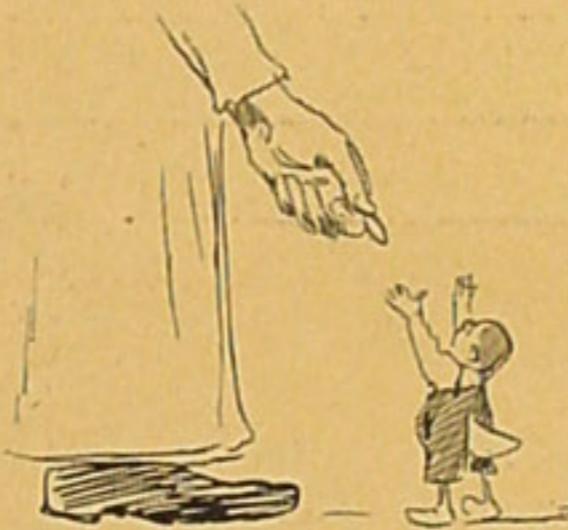
Una vegada era una dona que tenia un fill que era petit, petit com no's pot explicar, de tan petit qu'era, y un dia la seva mare que li diu:

— Pere Patufet...

Ah! m'havia descuidat de dir qu'aquest noy se deya Pere Patufet.

Donchs, com deya, la seva mare li diu:

— Pere Patufet, ves à ca'l adroguer y porta un xavo de pebre y un xavo de safrà.

Ell que se'n va corrents, y arriva à ca'l adroguer cridant:

— Doneume un xavo de pebre y un xavo de safrà.

L'adroguer vinga guaytar y no veia à ningú.

— ¿Qué no'm voleu despatzar? Sinò me'n vaig.

— Ohi! ahon sou que no us veig!

Allavors en Pere Patufet cremat rebot lo quarto à terra y ab lo soroll que va fer l'adroguer se'n va adonar. Cull lo quarto y posa al meteix lloc un xavo de pebre y un de safrà y ven que escapa à corre sense veure qui se l'emportava:

Quan vet aquí que al ser al carrer se posa à caure gotes y à fer una pluja que'n Pere Patufet va pensar: se't mullarà'l pebre y lo safrà que després no serà bo per res.

Ell que sí, quina te'n fà? Com era tan repetit s'amaga sota una col. Però mentres esperava que pares de ploure passa un bou, y adonantse de la col, nyach, pega hocada y se menja la col, en Pere Patufet, lo xavo de pebre y lo de safrà.

La seva mare veient que tardava tant, tot era exclamarse:

— Ay! si n'hi haurà passat alguna, si haurà pres mal!

Al ultim, cansada d'esperarlo, surt al carrer à veure si'l troava y vinga cridar:

— Pere Patufet, ahon ets! Pere Patufet, ahon ets! Y pregunta d'aquí, pregunta d'allà si l'havían vist, però ningú li'n sabia donar rabó y ella cada cop més desesperada cridant:

— Pere Patufet, Pere Patufet, ahon ets!

Quant sent una veu molt fonda que deya:

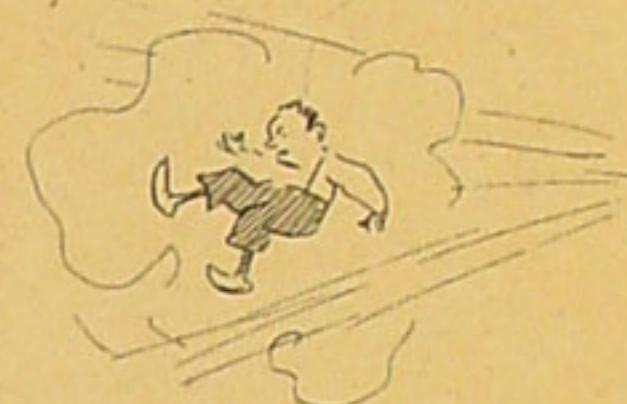
A la panxa del bou,
que no hi neva ni plou.

— Ay! reyna Santíssima, ¿ahon serà? ¿Ahon ets, Pere Patufet?

A la panxa del bou,
que no hi neva ni plou;
quan lo bou farà un pet
sortirà en Pere Patufet.

Podéu comptar la seva mare que espartada, quan va conéixer qu'el bou se l'havia menjat. Mes vet aquí que

lo bou va fer un pet
y sortí en Pere Patufet.

REVISTA DE TEATRES

Tívoli: *La companyia valenciana.* — Romea: *El drama Humanidad.* — Granvia: *Companyia del Folie Bergère de París.* — Eldorado: *Electra.* — Novetats: *Los Galeotes.*

La companyia valenciana que actuava en lo Tívoli ha acabat ja sa tasca, havent obtingut llors y diners. Lo diumenge, dia 9, se despedí de nostre públic. Preveient los artistes que se'l faria engranar, com ja s'ha pres per costum, cascud d'ells portava ja la lliçó estudiada, y al acabar la funció, uns en prosa, altres en vers, expressaren llur agriment à Barcelona per la simpàtica acollida que se'l havia fet y los aplausos que se'l havian tributat.

En lo teatre Romea s'ha estrenat un pseudo drama del senyor Fola Igúrdide titulat *El drama Humanidad*. Posariam la mà al foix que l'autor de dit «espectacle» no's va proposar altra cosa al escriurel que fer una bona mosta de diners, y va dirse: «medi per conseguirlo» aprofitarla exaltació d'aním en que's trova ara lo poble ab axó del *clerkism* y... l'interés ab que tothom s'ha pres lo del procés Dreyfus. Y veus que ab aquests ingredients y ab ajuda d'una bona bronja ha pintat ab mal dibuix y pitjor colorit uns quants quadros dignes de figurar com anunciar à les portes del famós Odeón. Y està clar, lo públic respongué que... naranjas, que es més sensat de lo que lo senyor Fola se creu, y que ja n'està tip de veure besties. Y lo gran *Drama Humanitat* ha fugit del cartell tot escorregut.

Poques funcions ha donat la titulada Companyia de Varietats del Folie Bergère de París al teatre de la Granvia.

Lo gènero à que dita companyia se dedicava no es propi d'un teatre com lo del carrer de Corts; hauria estat millor en un café concert. Per axó lo públic que hi va concórrer lo dia del debut va rebre als artistes ab sorollosos mostres de enuig, y si bé donaren vuit o deu funcions lo teatre estigué desanimat.

Per fi s'ha presentat en escena la famosa obra d'En Galdós, *Electra*, ab la correspondent cohort de visques y moris y la *Marsellesa* y l'*Hymne de Riego*... tot segons programa. Però axó ha durat poch, y ara ja's parla de treure l'obra del cartell perque lo teatre no s'ompla, ni de molt.

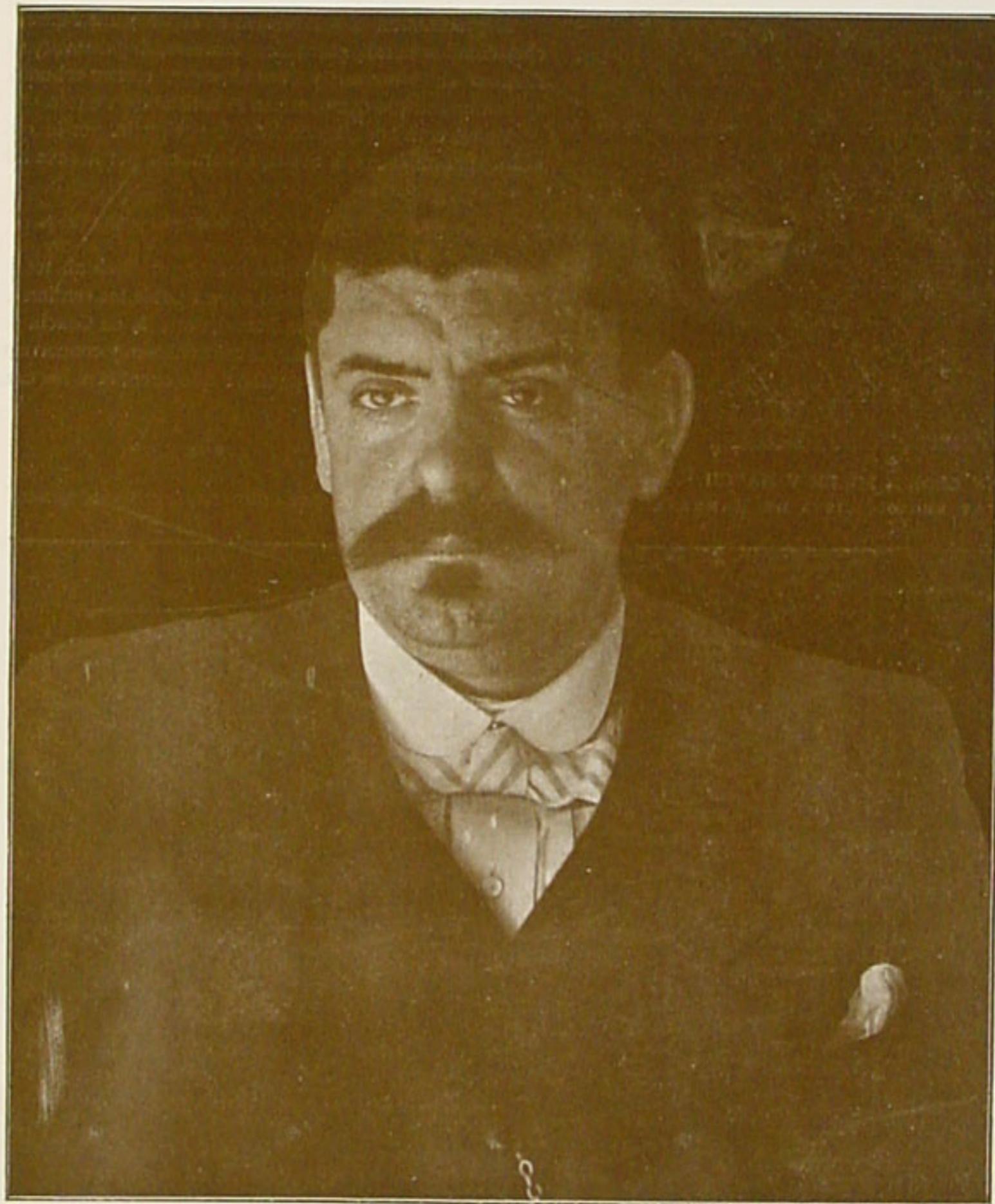
No paríem del bombo que s'hi ha donat, ni de

LA IL·LUSTREACIÓ LLEUÀNDOL

ANY II.

BARCELONA, 16 DE JUNY DE 1901.

NÚM. 16.

MANEL FOLGUERA Y DURÁN
PRESIDENT DE LA «UNIÓ CATALANISTA» Y DE L'ASSAMBLEA DE TARRASSA,

EN LEONCI SOLER Y MARCH,
DIPUTAT REGIONALISTA DE MANRESA.

CRONICA DE CATALUNYA

Ja s'han obert les Corts del Estat espanyol. Lo president del Consell de ministres va fer un discurs lo dia abans, voltat de les màjories y va dir que á Espanya no hi ha regions, tant sols províncies. Va ésser molt aplaudit. En cambi, lo discurs de la Corona no parla per á res de regionalisme, y l'endemà meteix los diaris adictes intentaren rectificar l'esperit de les paraules d'En Sagasta...

Bueno, ara va bé.

* * *

La notable societat choral del Vendrell «Lira vendrellenca» va venir á Barcelona lo diumenge dia 2 del corrent per á celebrar un festival al teatre Romea, ahon s'hi va reunir tota la colònia vendrellenca de aquesta ciutat.

Representaren *La Malvasta de Sitges* y *En Pau de la gralla*, y'l chor cantá admirablement *Los pescadors*, *Lo premetatge*, *Clar de lluna*, *Matinal de primavera* y *Cant de maig*, essent rebudes ab generals aplaudiments que demostravan la satisfacció de tots.

Festes com aquestes convé que sovintejin, per lo que doném á la «Lira vendrellenca» la nostra enhorabona per la seva iniciativa.

* * *

Les professors del Corpus han tingut lloch ab tota solemnitat, y una vegada més ha demostrat aquest poble los sentiments que covan dins del seu cor. La de la Barceloneta, la de Gracia y la de la Casa de Caritat, han sigut potser les més vistoses y concorregudes, vejentse per tot lo curs una gran gentada que encatifava los carrers de paperets y ginesta.

* * *

Lo projecte que porta entre mans lo vicari general de Mallorca,

JURAT DEL CONCURS DE FLORS CELEBRAT EN LA GRAN SALA DEL PALAU DE BELLES ARTS LO DÍA 5 DEL CORRENT.

Dr. D. Antón M. Alcover, referent à la ordenació d'un diccionari complet de la llengua catalana, es merecedor de la ajuda de tots los bons fills de la terra, que sens dupte no l'hi negarán.

A tal objecte ha fet ultimament un viatge per lo Rosselló, ahon ha sigut molt ben rebut y obsequiat, segons nos comunican nostres amichs d'enllà del Pirineu, y á Catalunya ha donat una conferència al Círcul literari de Vich, y ha visitat als principals filolechs de la nostra terra. No ignorém que la tasca emprada per lo Dr. Alcover es llarga y costosa; mes tampoch duptém cap mica en assegurar que aquesta idea se veurá realisada, puix tenim plena confiança en la activitat del seu iniciador y en lo patriotisme dels que'l secundan.

* *

D'es passats la important societat choral «La sembra» de Vilanova y Geltrú va celebrar una vetllada literari-musical, que fou un acte de propaganda importantissim. Sentim fondament no tenir més espay per á parlarne ab la extensió que's mereix, mes no podém deixar de fer constar que en ella nostre company de redacció En Víctor Oliva, hi llegí un travall titulat «Les idees nacionalistes fora de Catalunya» que li valgué moltes felicitacions, com axis meteix varen conseguirles tots los demés travalls.

¡Avant sempre! Lo poble's desperta.

* *

També la «Unió catalanista» prepara nous aplechs de propaganda patriòtica per als días 23 y 24 del mes que som á Mataró y Rubí respectivament, que, per l'entusiasme que han despertat á dites poblacions y entre tots los bons fills de Catalunya que's desvetllan per llur renaxement, prometen revestir molta importància y donar profitosos resultats.

També l'*«Orfeó Català»* està organitant una excursió á la xamossa població de Sant Felíu de Guixols. Ja'm parlarem.

FERRÁN AGULLÓ Y VIDAL

LO SAGRAT COR DE JESÚS, QUADRO DE A. UTRILLO. (Fot de Audouart.)

IGLESIA DE SANT PERE DE TARRASSA Y CASTELL DE LA ANTIGA EGARA

L'ASSAMBLEA DE TARRASSA

La Pascua Granada d'enguany deixarà grat recort en tots los bons catalans, los vers aymadors de llur patria, Catalunya. En aquells dos dies va aplegar la ciutat de Tarrassa als patriotes delegats de la « Unió Catalanista » que de totes les comarques de la terra catalana, allà feren cap per a pendre part en les tasques de la memorable Assamblea, hon havian de tractar assumptos de veritable interès patriòtic y de marcada actualitat.

Públichs son ja los acorts presos pels delegats, y tothom ha llegit també los discursos dels senyors de la Ponència al defensar les bases presentades per aquesta, y los dels senyors que defensaren les esmenes a aquelles. No hem, donchs, de repetirles aquí.

Nosaltres, lo que farém, serà sols remarcar una vegada més, l'esperit de unió y concordia que regná aquells dos dies a Tarrassa entre tots los delegats de les variades comarques catalanes; lo desig de tots, clarament manifestat, de no defallir en la santa

creuada de la deslliuració de Catalunya, nostra aymada patria; la aspiració també unanim de anar seguidament avant sense deixar ni una sola de les reivindicacions que reclama la nostra terra, y la determinació de anarnos preparant tots per al dia de la lluita que ja s'acosta, y de ajudar moral y materialment als que ja's trovin en condicions de anar a defensar dins meteix del campament enemic, los drets de Catalunya.

Aquest ultim es, potser, de tots los acorts presos, lo més trascendental, puix dona lloch a afluxar suficientment los llaços per que's pugan moure los elements que constitueixen la « Unió Catalanista » y sabut es que'l moviment es vida.

Lo Catalanisme segueix, donchs, avançant y mentres va refent d'una manera sólida y positiva la personalitat política de la nostra terra, bo serà que tots a l'hora procurém trauren certs vics ó males costums socials, que's posan de relleu cada volta que s'aplegan un nombre d'individus y senten bategar en son cor l'entusiasme patriòtic, si es que la finalitat de la nostra propaganda ha de abraçar quelcom més que la materialitat de la patria, si aquella s'ha d'estendre ó ha de profundisar fins al cor dels homes, perfeccionant lo seu modo d'ésser moral, si ha de refer la patria no sols des del punt de mira utilitari, sinó fins al que fa ser als seus fills homes dignes, rectes, seriosos, intel·

A LA ARRIVADA. — GRUPO D'ASSAMBLEISTES

UN CATALANISTA REPARTINT MEDALLS
Y LLIBRES CATALANISTES A LA MAYNADA,

gents y merexedors de la llibertat anyorada tant temps a Catalunya.

Y dihem axó, pels enlluerments que notém entre'ls nostres companys de causa en general, davant d'una poesia de tons calents, mes sense base, ni poesia, ni res, ó be al sentir una paraula atrevida ó un període arrodonit magistralment, que no son més que parts accidentals y secundaries de la cosa, en tant que passan descuidats y moltes voltes sense'l degut respecte, conceptes é idees, molt dignes de quèl poble hi fixi la seva atenció y de que se'ls donga'l relleu necessari per que no s'oblidin axí com axí, escampantse per tots quatre vents.

Convé instruir y educar al individuu y dirli los vics que té y que ell potser ni se'n dona compte, portat per lo sant amor de patria que sent viu al fons del seu cor, perquè's corregesca; convé refer moralment la Patria al mateix temps que li doném cos; convé que, si volém una Catalunya instruïda, travalladora, formal y seriosa, sapiguém tots donar l'exemple, fugint sempre de certs meridionalismes quan aquets no són propis del tarrer que'ns aguanta y que tant estimém, quan com ara, són fills de la mala educació, del mal exemple y de la voluntat que'ns han encomanat les gents de fora casa.

Femho tots axis, seguim sempre l'exemple del digne president de la Assamblea de Tarrasa En Manel Folguera y Durán, qui tan bé va saber ocupar aquell honrós lloc, y no'n duptém cap mica, Catalunya anirà avant y ensemgs que's farà mestressa de lo seu, pendrà lo caràcter que li correspon, per lley de naturalesa y per lley humana.

J. A. B.

A L'HORA DE COMENÇAR LES SESSIONS DE LA ASSAMBLEA.

ENAMORAT!...

A VMO molt à una nineta
y no sé pas si ella ho sab;
lo que es jo, no goso dirli:
¡Deu me'n guard!
Quan la veig tot m'enmudexo
y la miro apassionat:
quan la veig ¡ay! tan hermosa,
sembla'm que no'm meresch tant.

Ara es trist, suara alegre
mon viure d'enamorat.

Ay! qué alegre quan la miro
y li trovo son esguard!
Mes, qué trist quan mira à un altre
¡Deu me val!
Allavors no sé'l que'm passa
tot jo quedo aclaparat,
si es atrevit y la estima
¡qué faré jo tan covart!

Ara es trist, suara alegre
mon viure d'enamorat.

Temo que si jo li deya
me daria un desengany,
y ab ilusions lo que peno
¡Deu ho sab!
No hi hâ més, jo vull saberho
si'm vol ella per aymant;
si n'escolia la complanta
ja hi veurà un amorós plany.
Be ho veurà que es trist y alegre
mon viure d'enamorat.

JOAN TRÍAS FÀBREGAS

Sabadell, 17 abril 1901.

PELS VOLTS DEL TEATRE. — GRUPOS D'ASSAMBLEISTES.

ULTIMA SESSIÓ.—SORTIDA DE LA ASSAMBLEA.

LA BANDERA DE LA AGRUPACIÓ
REGIONALISTA DE TARRASSA

GRAN ÀPAT CATALANISTA VERIFICAT A TARRASSA LO DÍA 27 DE MAIG.

LO PI DE LES TRES BRANQUES

JOAN MONJO Y PONS.

JOAN MONJO Y PONS

Disset anys fa que morí en lo poble de Vilassar de Mar, ahon hi havia fundat lo Colegi Nàutich-Mercantil, lo reputat professor y célebre enginyer naval don Joan Monjo y Pons (Q. A. C. S.)

Nat à Mahó l'any 1818, d'humble procedència, demostrà des de molt noi una pasmosa disposició per al estudi, cursant ab molt de profit diferents assignatures y la carrera de Pilot.

Als divuit anys regentava ja la Escola pública d'Arenys de Mar. Allí demostrà per primera vegada sa severitat, que usá envers sos fills en major escala encara, y sa especial aptitud per al exercici de la ensenyança, alcançant durant los set anys que la dirigí brillantíssims resultats. Entre sos molts y aprofitats d'exemples d'aquella tanda, s'hi compta l'Illustrissim don Jaume Català, Bisbe que fou de Barcelona.

Traslladat l'any 1845 à la ciutat comtal, marxà tres anys després à Mançanillo, per a regentarhi una casa de comers.

L'any 1853 tornà à Barcelona, ahon engraya's els travalls per a la publicació de *L'Arquitectura Naval*, sa obra mestra, lo qual va lograr al cap de tres anys, després d'un sens fi de sacrificis. Fou aquella la primera obra d'Arquitectura que's publicà à Espanya, obtingué del cos d'Enginyers de la Armada un informe brillantíssim, y ab ella s'acredità son autor d'expert matemàtic.

La vida del senyor Monjo ofereix des de aquest moment una sèrie no interrompuda de contrarietats y desenganyos.

No havent cumplert lo Govern sa promesa d'establir Escoles d'Arquitectura Naval, ni atés tampoch l'informe del Consell d'Instrucció Pública que recomanava que's dongués al senyor Monjo, en vista de les especials circumstàncies que en ell concorrian, la plaça de Director de la de Barcelona, va veure's privat ben

injustament del apoyo oficial en la propagació y ensenyança d'aquell art.

Bon patrici y acerriu partidari de tot progete científich, acceptà d'en Monturiol l'any 1861 lo nomenament de Sub-Director de la Navegació Submarina. Traçà's plans del segón barco-peix, que's construí à Barcelona baix sa immediata direcció, deixant també acabats los plans y càlculs d'un Ictineu de guerra. En aquella construcció s'acredità d'expert enginyer naval, en termens que ell fou lo braç dret del célebre Monturiol, qui sense son valiós concurs ben difícil li hauria estat de posar en pràctica son grandioss progete. Sols à son caràcter modestissim pot culparse si son nom no va unit, com bé ho mereix, al del inmortal figuerenc.

En tal empresa, hi va perdre'l senyor Monjo tots sos honoraris y estalvis; y obligat altra volta a recorrer al exercici de la ensenyança, se traslladà per segona vegada à Arenys, a dirigir una Escola de Nàutica y de 2.ª ensenyança, subvencionada per l'Ajuntament d'aquella vila.

L'any 1872, instat per sos amichs, va presentar à la Exposició Marítima de Barcelona les dues obres que tenia publicades d'*Arquitectura Naval y Càlcul Instrumental*, alguns models de barcos y dibuxos, que varen ser premiats ab medalla de plata.

Set anys va estarse à Arenys. Cansat d'esperar inútilment lo pago de la subvenció convinguda, y desitjant morir dins del sacerdoti de la ensenyança, se traslladà l'any 1876 à Vilassar de Mar, ahon alçà [per son compte y baix plan que ell meteix se traçà, un sever y espayós edifici à quatre vents, en lo qual instalà'l Colegi Nàutich-Mercantil.

En l'esmentat Establiment hi posà en pràctica un especial sistema d'ensenyança que es la admiració de quants intel·ligents l'han estudiat y que accredita à son fundador d'habil, pràctic y laboriós pedagoch.

Y si baix aquest concepte no fossen prou los mèrits per ell contrets, lo fa digne d'estima y de llahor la circumstància d'haver estat un dels qui, sense semblarho, més han contribuit a fer à la joventut de Vilassar ben aymant de la terra catalana.

COLEGI NÀUTICH-MERCANTIL DE VILASSAR DE MAR.

Quan no havia rebut encara'l nostre Credo forma propia, quan la santa idea de regeneració de Catalunya restava encara mig esmorta en nostres pits, sens anomenar-se catalanista (que allavors no n'hi havia pas encara), fervent admirador de nostra terra y nostra parla, imbuïda sens parar á sos fills y á sos dexebles l'enlayrat sentiment d'estimació á Catalunya, retrayentlos molt sovint, historia en mà y ab un dir gràfic y casull que li era propi, les iniquitats comeses per traydors governants als nostres avis. Ell sí, no hi ha pas dubte, si no va fer catalanistes militants, va assahonar lo terror que tan abundós fruyt havia de

llevar temps á venir. Ell fou també un dels primers a Catalunya que instituï en sa escola la ensenyança de la llengua catalana, y son fill Rafel, digne successor d'ell, y encarregat á sa mort de la direcció del Colegi, la completà després ab la escriptura al dictat, alcançant per cert sos esforços admirables resultats.

Si tan lloable procedir fos general a Catalunya, la generació que puja no estaría pas tan mancada com la nostra dels medis d'expressarse per escrit en la llengua que mamaren.

PERE JULIÁ Y SUST

7 de juny de 1901.

UN NOU ORFEO

No podem deixar de felicitar als veïns de la petita població pirenenc de Sant Cristòfol de Campdevànol, que donant mostres d'una cultura y afany de anar avant en extrem lloables, y al mateix temps, d'un veritable amor á la terra catalana, han lograt reunir, enllaçats per l'art y la patria, un nombre d'homens y noys que, baix la direcció del intelligent industrial En Damià Casanova, han constituit un chor que, per los èxits conseguits fins al present, promet enlayrarse molt y ocupar un dia un lloc altament honorós y envejable entre los nombrosos orfeons de la nostra terra.

Felicitem entusiasmats, al ensembs que al esmentat director, al seu germà, primer tenor de dit Orfeó de Campdevànol, y també al ilustrat Rvt D. Joseph Tor, vicari de la Parroquia, qui donant proves d'un zel extraordinari y molt digne de imitar, ensenya gratuïtament lo solfeig á la maynada del poble, la que serà un planter d'artistes per altres jorns á venir, y porta la immediata direcció de alguna de les seccions en que s'ha dividit la nova institució coral que ns ocupa.

Lo segón dels gravats que publiquem representa l'acte solemne de la benedicció de la artística senyera que va dibuxar y dirigir, portat per son reconegut amor á Catalunya, l'intelligent

L'ORFEO DE CAMPDEVÀNOL.

arquitecte del Monestir de S. M. de Ripoll, En Antoni Coll y essent executades per les senyores Quintá y Dayas de Camprodón y Campdevànol respectivament.

Lo dia del Sant Patró de Catalunya va conseguir un sorollós èxit en les festes que tingueren lloc en la vila de Ripoll per festejar aquella diada. La Missa del sigle XVII que va interpretar durant la celebració dels Sants Oficis en lo Monestir de Santa Maria, va resultar tan justa y delicada fins en los més petits detalls, que meregué una calorosa felicitació del Ilustrissim Sr. Bisbe Dr. Torres y Bages, y de tota la concurrencia. Per la tarda, plenes de gom a gom les llargues ales del claustre de Santa Maria per una gentada extraordinaria, donà l'Orfeó de Campdevànol un concert de cant popular, que produí encara més entusiasme. *Los tres tambors*, de Morera, *La nostra senyera*, de Casanova, y altres foren repetides.

Brodada per les pabordesses de la confraria de Sant Jordi, va ser regalada al Orfeó una bonica corbata que, entre aclamacions entusiastes, va ser coloquada á la senyera.

Repetí, donchs, la nostra enhorabona á Campdevànol y al seu Orfeó, que poden estar satisfets de haver portat la seva pedreta al renaxement del nostre poble.

BENEDICCIÓ DE LA SENYERA DEL ORFEO.

ONTENIENT

En la història d'aquesta vila, segons Sanchis Esparrà, hi trovem que fou fundada 339 anys abans de la vinguda de J. C., y que figurà durant la època romana com a poble de certa importància de la província tarraconense, ab lo nom de *Fontinenti*, en virtut de les moltes fonts que regavan la encontrada.

L'emperador Juli César fou qui donà per escut d'armes a Ontenient un lleó ajaçat als peus d'un pastor, com a senyal del seu valor. Ademés li concedí lo títol de *Magnum municipium* y lo Dret Itàlic.

Ontenient també encunyà moneda.

Fou conquistada pels gots l'any 412, y la anomenaren *Veneratur*; qual nom conservà fins al regnat de don Rodrigo, fill de Teodosret. Los murs que construïren los romans per a resguardar la vila foren notablement augmentats pels gots, qui, ademés, edificaren un fort magnífich que anomenaren *Ermal*.

Dita fortalesa estava circunvalada per quatre muralls fortíssims de quinze peus d'espessor y cent cinquanta d'altura, de forma quadrangular y tenia quatre portes de bronze.

Als cinc anys de la invasió d'Espanya pels alarbs, ó sia al 716, caygué Ontenient en poder de la morisma que comandava *Albuacre-Andalt*, y estigué baix lo domini musulmà fins lo 28 de setembre de 1275, que fou reconquistada pels exèrcits cristians del immortal don Jaume I d'Aragó, qui al apoderar-se de la vila, manà respectar los moros vençuts y's hi oserí baix sa reyal paraula, que podían anar a establir-se en los pobles de Cullera y Denia, portantsen tot l'or y plata que fossen seus y tots los efectes que tinguessen menester.

Lo 29 d'abril de 1276, des de Morella, firmà lo rey don Jaume una carta-privilegi, per la qual los pobladors d'Ontenient entravan en possessió per ells y pels venidors dels termens que havien possehit los fills d'Ontenient en temps dels sarrabins.

Lo rey donà y repartí Ontenient y son vastissim terme entre'ls soldats y quefes més notables que se quedaren en la vila.

Aquesta donació la confirmà en València lo 11 de febrer de 1277, y lo 28 de març de 1278 la donà a poblar a catalans y ar-

VISTA GENERAL DE ONTENIENT.

gonesos, segons privilegi dat en Morella en la última citada fetxa.

Los privilegis concedits pel rey don Jaume als habitants d'Ontenient han estat disfrutats pels fills d'aquesta població fins a mitjans del segle XIX, donchs foren abolits en 1866.

Durant les guerres que'l regne d'Aragó sostingué ab lo de Castella, Ontenient, degut a la seva situació fronteriza a abdós regnes jugà sempre importants papers.

Lo dia 10 d'agost de 1312 los castellans se presentan a la vista d'Ontenient y sortint los habitants de la vila al seu encontre, los hi presentan batalla en lo lloc conegut per *Casa bassa* obligant als castellans a retirarse, los qui s'amagaren pels boschs que abundaven en la comarca.

Lo 23 d'octubre de 1312 tornan los castellans a repetir llur tentativa de apoderar-se d'Ontenient, y per segona vegada son rebutjats.

Per l'any 1320 l'orgullós rey castellà se proposa atuir la heroica Ontenient, però es novament rebutjat, gracies als habitants de la vila y als reforços que envia lo rey d'Aragó don Alfons, qui comprenia prou la importància estratègica de dita plaça forta.

Lo 13 de juliol de 1324 tornan a atacar les tropes castellanes y son sempre rebutjades al crit de ¡Visca Aragó!

Lo 20 d'agost de 1324 hi hagué altra infructuosa tentativa.

Lo 30 de novembre de 1326 foren novament derrotats los castellans pels d'Ontenient, qui mataren lo capitá dels castellans y's hi prengueren una bandera que portaven, la qual fou enviada al rey d'Aragó.

Lo 8 de juny de 1330 son altra volta derrotats los castellans ab grans perdudes.

A pesar de tant repetides derrotes, no per axó abandonan los castellans la idea de conquerir la ambicionada vila; y després d'un periodo de trenta dos anys, ó sia'l 10 d'agost de 1362, s'apoderan per sorpresa de la vila, que retinqueren per pochs dies, donchs al saber lo rey d'Aragó lo succehit prepara tropes que, junt ab los expulsats d'Ontenient assaltan la població de nit, reconquistantla, per qual lloable fet meresqueren una carta-felicitació del rey don Pere IV fetxada a Villarreal, lo 20 d'agost de 1362.

Mentre Aragó y Castella constituiren dos regnes independents no cessaren los castellans de molestar la vila d'Ontenient en successius atacs, però may vegeuen cumplert son afany de possehirla, perque sempre foren ab valentia rebutjats.

UN COSTAT DE LA VILA.

Efectuada la unió espanyola, desaparegieren los motius de rivalitat entre abdúes regions, y Ontenient ha seguit la marxa general de la política d'Espanya.

En la actualitat, es una vila important de la província de València, qual nombre d'habitants no baxarà de dotze mil; la majoria d'ells se dedican á la agricultura y fa goig de veure'l terme d'Ontenient, per lo ben conreuat de ses terres, que compensan les esforços dels terrassans ab una prodigalitat y ab una usanor que enamora.

La circumstancia d'haverse descubert de poch ha en dit terme y a tres kilòmetres de la població una font d'ayga medicinal bi-carbonatada clorurado-sòdico-iodurada, quals efectes per á combatre la diabetis son admirables, farà que aquesta antiquissima població torni á gosar de gran anomenada, si bé per distint concepte.

En cosa no més que de quatre anys á n'aquesta part, la vila d'Ontenient ha rebut grans millors que la fan més confortable; tals com la construcció del ferrocarril que la posa en comunicació directa ab la ciutat de Xàtiva, la pública instalació de la

AFORES DE ONTENIENT.

llum elèctrica y la restauració de la fonda del Comers, casa predilecta dels malalts que van á curarse.

J. PORTALS Y PRESAS

NOSTRES GRAVATS

EN MANEL FOLGUERA Y DURÁN

PRESIDENT DE LA JUNTA PERMANENT DE LA «UNIÓ CATALANISTA».

Ni la força de la amistat, ni la influencia del companyerisme, ni lo nom de la Patria, varen poder vèncer la innata y reconeguda modestia que adorna lo carácter del president de la «Unió Catalanista», senyor Folguera, qual retrato publiquem ayuy en la primera plana. Per á poder honrar LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA ab lo seu retrato y satisfier un deute patriòtic, y lo desig de moltíssims amichs nostres y entusiastes companys de causa, hem hagut de fer us de certes pràctiques periodísticas y de informació al dia que nosaltres no hauríam volgut fer servir, puix may resultan aquests travalls ab la perfecció que's desitja. Aquí'l teniu, donchs, tal com es ayuy.

¿Qué hem de dir ara del senyor Folguera y Durán? ¡No sabém tots qu'es un patriota de veres, que per sa patria, nostra estimada Catalunya,

porta fets innombrables sacrificis y que per ella està disposat á tot!

Dir que es un dels primers oradors catalans, que quan ell parla tots, amichs y contraris, l'escutan ab gust y respecte, y tantes altres coses com podríam dir, potser se pendrà com una adulació que no cap en nosaltres y tampoch seria cap revelació, perque lo nostre amich es prou conegut de tota Catalunya y no necessita dels elogis per enlayrarse, puix ja's cuyen de ferho més que les paraules dels altres, los actes seus.

Acepti la modesta però entusiasta felicitació nostra pels seus discursos de Tarrassa, y dispensins si'l molestim ab los nostres actes, fillssolsament del afany de pagar lo deute que tenim contret ab lo públic.

EN LEONCI SOLER Y MARCH

DIPUTAT REGIONALISTA PEL DISTRICTE DE MANRESA.

Si alguna cosa han de representar los actes dels homens, si'l passat pot tenir alguna influencia en lo present, era indubtable que'l distingit cavaller y entusiasta català lo senyor Soler y March, diputat pel districte de Manresa durant l'última legislatura, havia de conseguir altra volta la representació de aquell districte, al que tants beneficis han reportat les seves gestions y en lo que hi té ell tants interessos y tants partidars.

Y si'l districte de Manresa n'està agrahit com ho ha demostrat elegitlo novament, també ha de congratularse de aquesta elecció tota Catalunya, puix lo senyor Soler va ser un dels qui van defensar á la nostra terra, dels atacs de aquella colla de poques-soltes del Congrés quan allà se discussa la cuestión catalana, que tan de soroll va moure la última legislatura, y va defensar les Bases de Manresa quan l'atmósfera madrilenya hi estava tota en contra.

Ara tornarà allá ab la metixa representació de l'altra volta y com que aquella cuestión catalana encara no està resolta, es de creure, y axis ho esperém, que'l diputat per Manresa sabrà mantenir alta la bandera y ajudat dels seus companys de Catalunya, que aquesta vegada ja son més, no permetràn que sia insultada la seva patria y encara menys la idea santa que tots defensém, que ilusos ó mal intencionats, no saben veure los homes d'allà que es la seva propia salvació.

JURAT DEL CONCURS DE FLORS

CELEBRAT EN LA GRAN SALA DEL PALAU DE BELLES ARTS

LO DÍA 5 DEL CORRENT.

Sempre resultan simpàtiques aquestes festes, en les que entre dones y flors s'hi sent bategar l'esperit de la terra catalana. Donava bò d'estarse

BLANCA MONNIER, LA SEGRESTADA DE POITIERS.

aquella tarde per la gran sala del Palau de Belles Arts, ab la assistència de tantes senyoretas que escampavan amor y joventut per tots quatre costats, y ab les flayres de tantes flors que la embauvaven.

Formavan lo jurat les senyoretas següents: Donya Elisa Tobella, secretaria, donya Maria Lluïsa Güell, donya Neus Llopis y Casagema, donya Isabel de Urruela, donya Clotilde Torrents, donya Mariagna Bofill, donya Pilar Moraleda, donya Isabel Borbón, donya Josephina Juliá, donya Bernarda Salgado, donya Mercé Sabadell, donya Pilar de España, donya Casilda Salas, donya Pilar de Desvalls, donya Pilar de Cacer, donya Trinitat de Venero, donya Tula Vidal, donya Josephina de Camps, donya Mariagna de Thos y donya María Reinoso.

Lo fallo de aquest Jurat va ser molt ben rebut pel públic per lo que felicitem á les simpàtiques senyoretas qu'el formaren, y als expositors y organisadors del esmentat concurs.

LO SAGRAT COR DE JESÚS, QUADRO DE A. UTRILLO.

La impresió de originalitat que'n causá la imatge del Sagrat Cor de Jesús pintat per nostre company senyor Utrillo, nos va decidir á publicar la seva reproducció, ab tot y saber que'n havia de ser molt difícil traure un bon gravat que'n dongués cabal idea, ja que, ab tot y la ajuda del intelligent fotògraf senyor Audovart, hi ha de faltar necessàriament la delicadesa de tons qu'es, sens dupte, la principal de les seves qualitats.

LO PI DE LES TRES BRANQUES

Aquí'l teníu, germans de Catalunya. Dintre poch temps nos acoblarém sota sa colossal brançada, perá batejarlo ab lo sagrat nom de *Arbre de la Patria*.

Aquest arbre gegantí cantat pels poetes, font de tantes tradicions que nostres avis han trasmés de generació en generació, estoix de innombrables recorts de la història patria, ha sigut donat á la «Unió Catalanista», per sa propietaria donya Maria Marfeu y Buxareu de Campá.

En mig del plà del Camp Ilonch, á una altura de 1.317 metres sobre'l nivell del mar, s'hi alça majestuós y solitari lo notable pi, únic exemplar de la varietat anomenada *pinassa* que's trova avuy dia en lo país.

Te uns 140 pams d'alt, 33 pams de circumferència en la soca y 18 pams de circumferència cada una de les branques, totes iguals y simètricament disposades.

Com podrán apreciar nostres l'egidors per l'hermos gravat que reproduïm, es veritablement un senyor arbre, que, alçant lo pensament á la idea del august misteri de la Santíssima Trinitat, causa fonda y devota impressió als molts curiosos qu'el visitan, haventhi concedides indulgències pels devots qui davant d'ell resin un ó més Credos, segons un curiós document existent en la parroquia de Castellar del Riu.

Felicitem á la senyora Buxareu y contemplém respetuosos al nou emblem de la Patria Catalana.

BLANCA MONNIER, LA SEGRESTADA DE POITIERS.

Ja se han cuydat los diaris de explicar fil per randa, tot lo que se ha sapigut y se ha dit referent á aquest especial cas de reclusió.

Les díltimes notícies que se reben de Poitiers, fan esperar que la desgraciada Blanca se restablirà complertament y tot fa suposar (ab tot y la mort soltada de la seva mare, la més acusada fins avuy) que ha de donar aquest assumptu molt de joch y que d'ell se'n parlarà molt temps.

La fotografía que presentem als nostres llegidors, fou presa pochs moments després de haver ingressat al hospital.

SALA D'ESGRIMA DEL CÍRCUL EQUESTRE DE BARCELONA.— UNA «POULE» AL AYRE LLIURE.

PARÍS, 13 de juny de 1901.

A VUY que les modes tenen diferents orientacions y obhehexen á causes ben variades, té naturalment que tractarse, de mica en mica, de totes les diferents fases de la vida, ja que en cap d'elles se pot prescindir del auxili de la moda. No sols deu tractarse de la moda al carrer, es á dir, dels vestits de passeig y dintre d'aquest dels que deuen servir per anar en cotxe ó á peu, per la ciutat ó al camp; sinó que tenen que ocuparse de la manera d'habillarse per anar al teatre, assistir á *soirées*, á *fire ó clock teas*, ó reunions de confiança, axis com de la manera de rebre á cada un, posada la dona á dintre de la seva casa, ni n'hi ha prou ab tractar dels vestits per á noyes solteres ó senyores casades, per á viudes ó senyores de certa edat, ó per á criatures; es precis fer més que axó, ja que hi há moltes més aplicacions de la vida en que es necessaria una aplicació especial d'un vestit aproposit per al objecte del moment, y al dir axó, ns referim als vestits per als sports, ja que ab la entrada del istiu venen tota mena de manifestacions de la vida al ayre lliure, se fan excursions al camp, se juga al *tennis* ó al *ouquet*, se monta en bicicleta ó á cavall, ó bé al més modern de tots los sports que ja va entrant en tots los detalls de la nostra vida y al que sembla que se li reservin una gran quantitat d'aplicacions en los temps á venir: mes dexém axó y pensém solament que'ns agrada y trovém bonich l'anar en automòbil, traslladantnos rápidament d'un lloch al altre y visitant poblacions ab la metixa velocitat algunes vegades ab que s'hi aniria en ferrocarril. Però per gosarne bé se necesita anarhi ben previngudes, que l'aire no sens ne porti un sombrero que no es aproposit ó bé'ns atravessi'l vestits fins á arriar á la pell ó'ns ompli de pols sense adonárnosen. Per axó es que's necessita un vestit especial, com per cada aplicació es necessari; y aném á ferne algunes indicacions.

Lo que's veu més es la gran *redingote* dreta al davant y creuada ab grans botons, espalda ajustada, ab repunts a les solapes y en tot lo busto. De vegades aquests adornos son d'un tó una mica més fosch que'l panyo del vestit. Los pichs s'hi veuen en abundancia. Aquest abrich es senzill y llis, molt correcte, de tots modos, ab lo coll dret de preferència á les solapes, á fi de cubrir completament lo vestit.

VESTIT D'ISTIU.

Les mánegues, si fossen una mica amples de baix se tancarán per medi d'una *patté*. La pols es l'enemich; es necessari preservarsen á tot preu. Véyem com, á Jaquetes boniques *pestes blousées*, adornades de bandes de tela ab repunts.

Es una bonica *aison negligée* per à viatjar, y que permet portarne la faldilla igual. A hores d'ara ab prou seynes se parla gens de *cobre-pols* lleuger. De tots modos, més endavant de la estació serán molt útils per à remplaçar en automòvil los vestits groxuts de panyo. Se portan també bonichs *paletots* de tafetas negre. Un d'ells té tot lo volant rodejat d'un alt volant de musselina de seda negra *plissée*. Les mánegues també tenen aquest caràcter particular quèls hi dona un ayre de grave elegancia, molt planes de dalt y de baix ab una amplada molt exagerada al colze, ab lo que queda la mánega d'una *coupé* forsa graciosa, que fa un bonich complement del conjunt del vestit.

Los *cobre-pols* també son de forma *redingote*, molt llarchs ab volant en forma de baix, lo que dona á n'aquest pardesús especial l'aire *aisé* y flotant que convé.

JULIETTE

MODEL DE BATA.

NOSTRES FIGURINS

VESTIT D'ISTIU

Vestit de *foulard*, fons blanch ab petits dibuxos negres. Cos ab *gerbe* de petits plechs à lo ample. Gran coll guarnit de quadrats de red subjectats per velluts negres; petits plechs de tela de *foulard* enquadrant aquesta banda d'incrustacions, dos velluts molt amples se creuan sobre una armilla de musselina de seda, color blau, molt apagat ab plechs; igual adorno als punys. La faldilla ab una banda de vel y petits plechs y bandes de vellut, per sobre d'un volant ample de la metixa roba.

Barret de tul ab l'ala alçada per una *touffe* de roses, y recobert de puntes, la copa es de coques de cinta.

ELEGANT MODEL

Vestit de llaneta. Cos de piqué obert al davant; subjectat per un ciñell de vellut vermell acabant en pun-

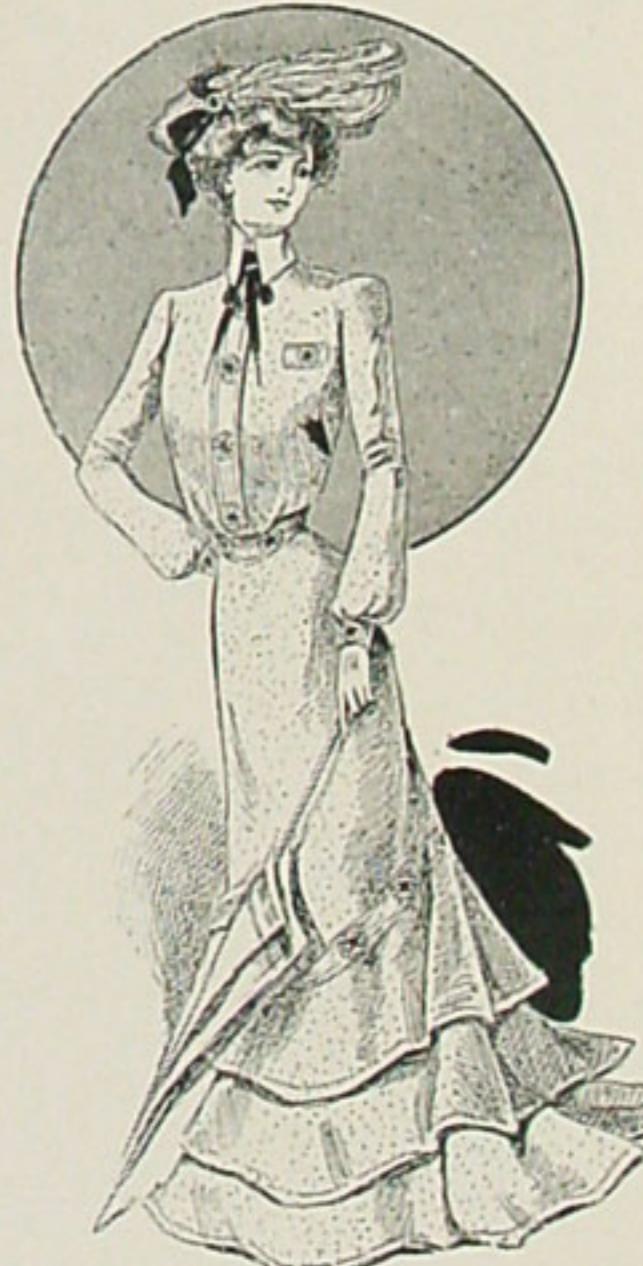
ELEGANT MODEL.

ta, sostinguda per tres petits biaixos del mateix vellut. L'adorno se repeteix als punys y al coll. Armilla y solapes de tafetas blanch brodat, de cretona y or. Faldilla ab alt volant ab plechs puntejats y doble biaix, també puntejat y en forma.

Se completa per una payola de fantasia. Copa cuberta de plechs, corona de geranis de dos tons, recuberta de tul color fusca; cinta de tul y un adorno d'or vell als cabells.

MODEL DE BATA

De *crêpe* de la Xina, blanch, brodat blanch, sobre transparent rosa apagat. L'espatlla es ajustada; l'escot quadrat, guarnit d'una besta de puntes de guipur

VESTIT DE SENYORETA.

VESTIT PER A VISITES.

BATA Y VESTIT DE PASSEIG.

groguenques. Ram de violetes al costat. Mánegues *plissées* de musselina blanca sense folrar.

VESTIT DE SENVORETA

Es de piqué blau cel, rosa ó blanch. Faldilla ab tres volants, lo primer que puja dels costats, faldilla plana de dalt; darrera los tres volants son separats de la faldilla per un biaix repuntejat ab grossos botons de nacre. Cos forma brusa molt senzill, que pot ferse sense folrar, coll dret que pot recobrirse d'un altre de fil. Mánegues *pagode*, acabant ab un puny ajustat, cinyell de cinta, de goma ó altra mena, d'un tó semblant al vestit. Meteix adorno de botons al davant del cos y als punys. Aquest vestit pot ferse de linon, de musselina ó de *plumetis*, ab los texits molt lleugers, se poden colocar á la brusa y mánegues petites tavelles de fil, remplaçar la *patte* de davant, los punys, lo cinyell, la part de sobre'ls volants, per entredosos colocats sobre cinta de colors y en lloc de botons, petites *choux* negres ó d'un tó igual al vestit. La corbata de vellut negre, pot anar ab tota mena de combinacions.

VESTIT PER A VISITES

Es de color blau pastell; la faldilla es tallada de baix sobre unes *quilles* de tela blanca *sou-taché* d'or, grans botons negres assobre, enrivetat d'or al voltant de les parts retallades. Bolero

tancat davant per un botó de vellut. Petites *pattes* de vellut al coll. Armilla de tela blanca *sou-taché* d'or.

BATA Y VESTIT DE PASSEIG

Bata *Empire* de liberty, color malva rosa, brodat de coronas d'or al davant, lo demés de la faldilla llis. Coll y bolero de guipur, tira de vellut violeta al davant. Civella *Empire*.

Vestit de musselina *lingerie* blanca ab plecs cusits y entredós de *valenciennes*, sobre un fons blau apagat. Coll y bandes de la faldilla de *cluny* blanch, á baix de la faldilla cinch tires de *valenciennes* frondes. Lo coll de tul enquadrat de brodats de roses de maig de relléu. Bolero de palla, cubert de roses de diferents colors.

VESTIT DE PASSEIG

Vestit de tela vermella; á la part de baix de la faldilla van collocats en forma tres biaixos de tafetas blanch ratllats de vellut negre. Cos forma una mica brusa guarnit dels metexos biaixos que passan sota'l coll de vellut negre, lo cos es obert davant sobre una camisa de musselina de seda. Mánegues ab biaixos *bouffées* ab velluts negres, igual qu'el volant de les espatlles.

VESTIT DE PASSEIG.

ULTIM MODEL.

Vestit de *taffetas* negre, incrustat de *losanges* allargades, de *chantilly* negre, folrades sobre un transparent blanch, les metxes *losanges* al cos y mánegues completament de *chantilly*. Boa de *favots* blanxs. Un barret de palla blanca guarnida d'una *écharpe de chantilly* y de plomes negres, fa un conjunt forsa elegant y que no va-cilém en recomanar á les nostres llegidores per la seva novetat.

VESTIT PER Á TAUЛА

Trajo *stiffide* de guipur sobre filet tallat per galons de musselina brodats de color y de fils d'or, obertura á cada costat de la faldilla sobre volants de musselina de seda. Bata de puntes al voltant del escot. Mánegues fins al colze.

ALTRES BATES

I.—Bata de *crêpe* de la Xina *plissée* adornada al davant ab una gran estola de guipur, la part superior del cos y les mánegues son de musselina *plissée* á lo ample, ab una tira de vellut y un llaç al costat. Cinyell estret de vellut igualment. Incrustacions de guipur a la part de dalt de les mánegues; aquestes arriuen fins al colze, y'l coll alt. A sobre la estola hi va un gran llaç de vellut ample y fa un conjunt forsa bonich.

ULTIM MODEL.

VESTIT PER Á TAUЛА.

I.

ALTRES BATES.

II.

II.—Bata de musselina brodada, ajustada darrera y dreta al davant. Bolero de guipur, de relleu, de puntes allargades al davant dels dos costats: aquest bolero se junta al pit per un motiu brodat. Mánegues de guipur ab grans *boufants*, fent un conjunt molt seriós y forsa elegant.

CONSELLS PRÁCTICHS

TAQUES Á LA CARA.—Son veritablement en excés lleigs aquests desastrosos pichs negres que malmeten tantes cares boniques per no ferse lo que's deu per á deslliurarsen.

Lo llur tractament es de lo més senzill. Se comprará á casa d'un bon farmacéutich sabó de quitrá boratat y's preparará la pomada següent: Lanolina; 20 grams; vaselina, 20 grams; cloruro de calç líquit, 20 grams; aigua oxigenada, 20 grams; sofre, 8 grams.

Al rentarse al dematí se ensabona la cara ab lo sabó de quitrá boratat y s'esbandeix bé, desseguida, com de costum, ab aigua clara.

Totes les nits, abans de ficarse al llit se fa una petita fricció ab una mica de la pomada que acabém de donar, sens axugarse després perque la pomada puga obrar sobre la pell durant tota la nit.

Al cap de alguns dies se tindrà un resultat excellent, y si no proves tot seguit.

les circumstancies en que's va estrenar, ni del burgit que ha mogut. Los visques y moris, lo xiribarri, los crits... tot axó com fill de la passió desapareixerà, y ja va desapareixer. Sols quedará l'obra. Parlém, donchs, d'ella.

De ses tendències no'n diré res, puix lo lector ja'n tindrà lo cap ple per lo que des del estreno á Madrid fins ara n'han parlat los periòdics de tots colors. Son les metxes tendències de *Doña Perfeita y Gloria*, ddes noveles escrites per En Pérez Galdós quan encara era jovent.

Com á obra teatral, *Electra* no es una cosa del altre món. No pretenem escatimarli'l mèrit; pro si que si fossem á analisarla detingudament hi trobaríam molts peros y distingos. Aquella noya que á voltes es una nina innocent é ignorant y á voltes es intencionada y ab ratxes de sablesa, que passa d'un estat al altre sense transició, que volent l'autor pintarla com á una noya de pochs anys y sens experiència, agafa certes coses, certes paraules é indicacions com si tingüés tota la reflexió d'una dona de 30 anys. Aquell Pantoja que entra, surt y's mou en les cases agenes com si fos en sa propia y apareix com un poligón escudirinyant tot, cuydantse de la noya com si estés al seu cuidado; qual personatge l'autor l'ha ideat ab tota la intenció de ferne un tipo odiós y baix y, salvo un sol cas, resulta simpàtic y gran; la pueril coincidència de que l'agent y'l meteix Pantoja se cregan ser pares d'*Electra*; aquell Maxim á qui l'autor ha volgut pintar com un sabi á la moderna y resulta un xitxarello que conscient ó inconscientment, volent aparéixer amich desinteressat d'*Electra*, ne resulta sempre lo seu aymant, y tractantse de son amor tira l'ayga al seu moli; la intervenció d'alguns personatges que no hi fan cap falta á la acció; tot aquella màquina, tot aquell món que l'autor s'ha inventat pel seu consim y que no té res de real y á voltes ni d'humà... son altres tants defectes que minyan la importància que s'ha volgut dar á dita obra.

De la forma literaria si que'n diré bé: doném á cada hu lo que sia seu. En Pérez Galdós es un mestre en la parla castellana y es un gran dialoquista.

Resumí. *Electra* ha estat una obra de circumstancies. Sense la expulsió de les ordres religioses á França que moguéu les masses que's titulan anticlericals; sense lo batibull que s'armá á Madrid ab lo de la monja Ubao, tal volta l'obra d'En Galdós hauria passat, com tantes d'altres, sens deixar rastre.

Los germans andalusos Alvarez Quintero, que s'han fet célebres per llur gracia y garbo en lo gènero petit, donant á llum obretes tan jocoses com *La buena sombra*, *La reja*, *El patio* y *El estreno*, han demostrat que si en la çarquela y en lo saynet hi tenen la mà trencada, no desmerexen lo seu talent en les obres grans.

A Novetats s'ha estrenat una comèdia titulada *Los Galotes*, de la qual ne tenim ja bones referències per la premsa de Madrid, y ara'n hem fet càrrec de que'ls diaris madrilenys no foren apassionats en son judici.

L'obra es hermosa; té pinzellades còmiques ab humorisme si, no xabacá; tendres, solemnes, grans; se mouen los personatges ab desenvoltura, ab gran habilitat d'autor vell acostumat al teatre; les escenes estan fetes ab sobrietat, entrellaçant lo còmic y lo dramàtic ab mestria, sense decaure mai.

L'obra se va guanyar lo públic tot seguit, lo qual, sens móure ni peus ni mans, y ab cara de goig, seguí ab interès la marxa de les escenes, premiant á llurs autors, al final de cada acte, ab esclatants aplausos.

BIBLIOGRAFIA

(En aquesta secció s' donarà compte de tots los llibres que ns envien autors ó editors.)

NOVA PRIMAVERA, poema líric y PRIMERES POESIES, per Manel de Montoliu. Tip. «L'Avenç». Barcelona 1901.

Un tomet de 150 pàgines nos presenta lo senyor de Montoliu y en elles nos fa veure la seva ànima enamorada de tot lo bell, l'ànima d'un poeta.

No sentim cap mica d'entusiasme per lo simbolisme, ho confessém, y això sens dubte nos privarà de veure en *Nova Primavera* totes les belleses que conté, ab tot y véurenhi moltes.

No obstant, nos complahém en recomanar aquest llibre.

•••

DE LA DEFINICIÓN DOGMÁTICA DE LA ASUNCIÓN DE LA SMA. VIRGEN, disertació teològica escrita en francés per lo R. P. D. Pau Renaudin, benedictí de la Abadía de Sant Mauro de Granfeuill, traduïda al castellà per D. Joseph A. Brugulat, director de la Academia Bibliogràfica Mariana de Lleyda. — 1901.

Aquella piadosa associació religiosa que té per únic objecte la propagació de les glories de la Santíssima Verge per medi de l'art, no para un moment en sa tasca.

L'última obreta que hem rebut es una prova més de la seva constant activitat, y per ella y per lo zel que desplega en totes ocasions devém felicitarla coralment.

•••

EVOLUCIÓN UNIVERSAL DE LA CIENCIA, per Joseph Folia Igúrbide. Establiment tipogràfic de B. Baseds. 1901. Barcelona.

Es aquest un llibre de 222 planes, dividit en 38 capítols.

Lo seu autor demana que no's juggi sens abans llegirlo tot. Deu faça que no l'enganyin, perque som en un temps que ni per força se llegeix.

Agrahím l'envio.

PUBLICACIONS REBUDES

Hem rebut lo segon número de la interessant *Gaceta minera de Cataluña*, revista de mineria y metallurgia que dirigeix lo seu propietari don Ciprià Bernal de Puga.

Lo prospecte del *Diccionari de barbrimes introduits en la llengua catalana*, obra composta per Antoni Careta y Vidal.

Lo número 118 de *El dependiente de comercio*, que's publica á Valencia.

Lo primer número de *La Veu de la Guilleria*, portant veus de Sant Hilari y sa comarca, setmanari català que sintetisa lo seu programa ab aquestes paraules: «Som catalans y com á tals travallarem pel desvetllament de la nostra terra en totes ses manifestacions.» Benvingut sia.

Los quaderns tercer y quart de les *Cancions populars catalanes* que portan «Lo rossinyol», «Lo cant dels auells», «Lo marinero» y «La filla del marxant», bellament ilustrades y ab poesies patriòtiques en llurs cobertes.

Lo número IV corresponent al abril y maig del corrent any de la *Revista crítica de Historia y Literatura españolas, portuguesas i hispano-americanas*, que's publica en aquesta ciutat baix la direcció de don Antoni Elías de Molins y don Rafel Altamira.

Lo número primer de la *Revista de bibliografía catalana* que ha començat á publicar la acreditada Imprenta y llibreria «L'Avenç» de aquesta ciutat, qual sumari es lo següent: Lo nostre camp d'estudi. — L'*«Historia de Urgell»* del canonge Casanova, per J. Miret y Sans. — Manuscrits de la biblioteca del Ateneu barcelonés (primer article), per J. Massó Torrens — Ex-libris catalans (números 1 á 4), dibuxos de J. Triadó. — La premsa escrita en llengua catalana. — Butlletí bibliogràfic. — Advertencia.

Es aquesta una publicació que honra de veres á les lletres catalanes y que pot donar molt profitosos resultats, per qual motiu es mercedora de la acceptació del públic ilustrat de la nostra terra.

Sans nou, periòdic quinzenal d'interessos de la barriada, que ve á lluytar en lo camp dels defensors de Catalunya ab tot lo coratge que tenen los fills de aquell costat de Barcelona. (Avant sempre!

Lo Dr. D. Tomás de A. Rigualt nos ha obsequiat ab unes quantes de les hermoses fulles que ve

CASAT AL VOL.—(May dirías que hi reparat, Antoine! Que sempre que venen á fer

un ápat los catalanistes falta desseguit lo pà, y quan venen los republicans lo vi.

—¿Y quán venen los edictos?

—Allavors faltan los tovallons y algún cobert.

publicant, les quals contenen una magnífica estampa y un text molt triat.

La col·lecció completa de aquestes fulles, que aniran sortint a llum, constarà d'unes dues centes que enquadernades formaran un valiós voldim ab lo títol de *La fe de Catalunya*, lo novè de la interessant biblioteca que ab lo nom de *Lo català devot* publica lo esmentat Dr. Riqualt.

Rebi dit senyor moltes mercés y la nostra modesta enhorabona.

CURIOSITATS

Y PASSATEMPS

LO DECALECH DEL PODADOR

1. La repartició uniforme dels suchs nutritius per les branques d'una planta afavoreix en alt grau lo vigor d'aquesta; l'equilibri complet entre'l desenrotlllo de les branques y'l de les arrels regula'l vigor y la duració d'una planta.

2. La sava tendeix sempre a surtir lo més verticalment possible de les arrels, y s'acumula en abundància en les branques dretes ab preferència a les altres. En cada branca tendeix a afuir cap al extrem; axis es que si no's despuntan se desenrotilla més lo brot terminal que cap dels laterals.

3. Per acostar una branca al mig de la planta y donar-li nou vigor, s'esmotxa de modo que'l darrer brot miri cap a dintre. Al revés, si's vol allunyar la branca del mig, y atenuar son vigor s'ha de deixar que'l brot miri cap a fora.

4. Quan se poda curta una branca, s'obtenen brots més robustos que si's dexa llarga. Si se'n suprimeix una, la sava que havia de pujar per ella s'escampa en benefici dels troncs y brots de les vores.

5. Totes les branques a les que hi affueix molta sava, llevan més fusta que frufts, y succeix lo contrari ab les branques poch nutritives. Fins a certa edat una planta ha de llevar més fusta que frufts; passant d'aquesta, més frufts que fusta.

6. Quantes més dificultats troba la sava en lo seu curs, més botons y brots fructíferos produueix.

7. La branca escapaçada completa forsa millor los botons y brots productus.

8. Si la producció forçada de frufts esquilma a la planta, la de la fusta la vigorisa.

9. Tot allò que crida la afluència de la sava cap a la part celular de la escorsa (lligades, tall, etc.), provoca en aquell punt la formació de botons, que poden ser de gran utilitat al podador intel·ligent.

10. Quan lo podador desia una planta, cuydi de haver tret tot lo sech, que quedin nets los rebolls y com a bon remey, que s'haja suprimit tot lo superfluo.

Diferentes vegades s'han fet les mares de família la següent pregunta: ¿quina llet es més bona per a les criatures yls malalts? ¿La de vaca o la de cabra?

La resposta la dona'l següent análisis d'una y altra:

	Llet de vaca.	Llet de cabra
Ayga...	85'75 per 100.	85'50 per 100.
Materia grassa...	3'30 >	4'20 >
Caseïna...	3 >	3'80 >
Albúmina...	0'40 >	1'80 >
Sucre...	4 >	4 >
Materia mineral...	0'75 >	0'70 >

D'aquí resulta que la llet de cabra es més lleugera, més digestiva, més rica en crema y albúmina que la de vaca, y per consegüent, més bona per a les criatures.

Ademés té molta semblança ab la de les dones, y axó fa que'l metges l'aconsellin, ab preferència, a les mares que's veuen privades de criar llurs fillets; en tal manera's practica axó, que a Inglaterra, abon moltes mares hi ha que no poden alimentar a llurs filis lo temps necessari, los homes del Govern, convençuts del mal que axó reporta yls estragos que produueix lo raquitisme a la Humanitat, crearen l'any 1870 una societat anomenada «British Goat Society» que proporciona cabres de llet a les famílies pobres que no poden comprarse.

Conservació de les tomates — Se trien les tomates ben senceres y madures, y un cop ben netes ab un drap, se posan dintre d'un atuell ple d'un líquit format de vuit parts d'ayga, una de vinagre y una de sal comú; s'hi tira a sobre oli de manera que

resulti una capa d'aquest líquit d'un centímetre de gruix, ab lo qual les tomates se guardan forsa temps sense perdre'l seu gust natural, ab molt de such y servexen d'aliment com si fossen fresques.

SOLUCIONS A LES SEMBLANÇES DEL NÚMERO

PASSAT

1. En que se fon.
2. En que se reparteix.
3. En que se dividexen.
4. En que negocia ab lletres.
5. En que tot ho sap.

Sumari del núm. 15

GRAVATS: Los diputats regionalistes de Barcelona. — La plaça de Sant Jaume lo dia del escrutini general. — Enrich Prat de la Riba, director de *La Veu de Catalunya*. — Facsímil de la primera plana de *La Veu de Catalunya*. — Una de les sales de la exposició de fotografies organitzada per lo Colegi de Sant Jordi. — Exposició monogràfica del tubercle la trumfa é industries derivades (fotografies). — Quadros barcelonins: De bon matí, apuntació del natural per A. Más y Fontdevila. — Perpinyá: La plaça Arago. — Retrato y emblema de Félix Gras. — F. Gras, A. Mir y F. Mistral a Carcassona, en 1883. — Gent de casa, per Mariano Foix. — Plat decoratiu simbolizant la Pau. — Quènto ilustrat. — Caricatures.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló y Vidal. — Enrich Prat de la Riba. — La Senyera (himne mallorquí), per Jaume Pomar. — Soliloqui, per Joseph Alemany y Borrás (ilustracions de J. Llaverias). — Francisco X. Tobella d'Argila (bibliografia). — Lo pes d'una pena (poesia), per Josep Aladern. — Pireneca (poesia), per Joan M. Guasch. — Veus de muntanya (poesia), per Antoni Busquets y Punset. — Perpinyá: La plaça Arago, per Jules Delpont. — Germanor catalano-provençal: VII, Félix Gras, per Víctor Oliva. — Nostres gravats. — Sport, per J. Elias y Juncosa. — Revista de Teatres, per L. F. — Bibliografia. — Curiositats y passatemps. — Anuncis.

MÚSICA: Melodía, per Salvador Giner.

ANUNCIS

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

(ÚNICA ILUSTRACIÓ CATALANA)

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA

DE

Catalunya, Valencia, Balears y Rosselló.

Rambla de las Flors, 20, primer.

CADA NÚMERO UNA PESSETA

Mig any..... I.I pessetes.
Un any..... 20 >

Extranjer.

Un any..... 25 franchs.

A Filipines, Cuba, Puerto-Rico y demés països de l'América llatina, fixaran los preus los senyors corresponsals.

Pagos a la bestreta.

COLECCIO COMPLERTA

DE LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

(primera època.)

Se trova de venda a n'aquesta Administració al preu de

CINCH PESSETES.

ARTÍSTIQUES TAPES PERA GUARDAR

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

aprofitades pera Casinos y Biblioteques.

PREU 4'50 PESSETES.

Se venen a n'aquesta Administració y a casa de nostres corresponsals.